

Európska sociálna Charta

Vlády, ktoré sú signatármi tejto charty a členmi Rady Európy,

majúc na zreteli, že cieľom Rady Európy je dosiahnutie väčšej jednoty svojich členov na zabezpečenie a realizáciu ideálov a cieľov, ktoré sú ich spoločným dedičstvom, podpora ich hospodárskeho a sociálneho napredovania, najmä ochranou a následnou realizáciou ľudských práv a základných slobôd,

majúc na zreteli, že v Dohovore o ochrane základných ľudských práv a slobôd podpísanom 4. novembra 1950 v Ríme a v dodatkovom protokole k tomuto dohovoru podpísanom 20. marca 1952 v Paríži sa členské štáty Rady Európy dohodli zabezpečiť svojim obyvateľom občianske a politické práva a slobody presne vymedzené v týchto dokumentoch,

majúc na zreteli, že využívanie sociálnych práv sa má zabezpečiť bez diskriminácie založenej na rase, farbe pleti, pohlaví, náboženstve, politickom názore, národnosti alebo sociálnom pôvode,

rozhodnuté spoločne vyvinúť úsilie na zlepšenie životnej úrovne v prospech blahobytu všetkých vrstiev svojho obyvateľstva, vidieckeho, ako aj mestského, prostredníctvom príslušných inštitúcií a vhodnými opatreniami,

dohodli sa takto:

1) V tomto oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky sa uvádza slovenský preklad pôvodného textu charty; v prílohe k oznámeniu sa uvádza pôvodný text charty v anglickom jazyku a vo francúzskom jazyku.

I.ČASŤ

Zmluvné strany prijímajú za cieľ svojej vnútroštátnej a medzinárodnej politiky uskutočňovanej všetkými primeranými prostriedkami dosiahnutie priaznivých podmienok na zabezpečenie

účinného výkonu týchto práv a zásad:

1. Každý má mať možnosť zarábať si na živobytie prácou, pre ktorú sa slobodne rozhodne.
2. Všetci pracovníci majú právo na riadne podmienky práce.
3. Všetci pracovníci majú právo na bezpečné a zdravé pracovné podmienky.
4. Všetci pracovníci majú právo na primeranú odmenu, ktorá im ako aj ich rodinám postačí na zabezpečenie dôstojnej životnej úrovne.
5. Všetci pracovníci a zamestnávateľia majú právo slobodne sa združovať vo vnútroštátnych a medzinárodných organizáciách na ochranu svojich hospodárskych a sociálnych záujmov.
6. Všetci pracovníci a zamestnávateľia majú právo kolektívne vyjednávať.
7. Deti a mladiství majú právo na osobitnú ochranu pred fyzickými a morálnymi nebezpečenstvami, ktorým sú vystavení.
8. Zamestnané ženy v prípade materstva a ostatné zamestnané ženy v iných príslušných prípadoch majú právo na osobitnú ochranu pri práci.
9. Každý má právo na vhodné poradenstvo pri voľbe povolania s cieľom pomôcť mu pri výbere povolania v súlade s jeho osobnými schopnosťami a záujmami.
10. Každý má právo na vhodné podmienky na odbornú prípravu.
11. Každý má právo využívať všetky opatrenia na dosiahnutie čo možno najlepšieho zdravotného stavu.
12. Všetci pracovníci a od nich závislé a oprávnené osoby majú právo na sociálne zabezpečenie.

13. Každá osoba bez primeraných zdrojov má právo na sociálnu a lekársku pomoc.

14. Každý má právo na prospech zo sociálnych služieb.

15. Zdravotne postihnuté osoby majú právo na odbornú prípravu, na pracovnú rehabilitáciu a na sociálnu readaptáciu bez ohľadu na pôvod a druh zdravotného postihnutia.

16. Rodina ako základná jednotka spoločnosti má právo na primeranú sociálnu, právnu a hospodársku ochranu zabezpečujúcu jej plný rozvoj.

17. Matky a deti nezávisle od rodinného stavu a rodinných vzťahov majú právo na primeranú sociálnu a hospodársku ochranu.

18. Štátni príslušníci jednej zo zmluvných strán majú právo vykonávať akúkoľvek zárobkovú činnosť na území inej zmluvnej strany na základe rovnosti so štátnymi príslušníkmi tejto inej zmluvnej strany okrem obmedzení závažného hospodárskeho alebo sociálneho charakteru.

19. Migrujúci pracovníci, ktorí sú štátnymi príslušníkmi jednej zo zmluvných strán, a ich rodiny majú právo na ochranu a pomoc na území ktorejkoľvek zmluvnej strany.

2) Anglický text tejto charty používa termín "workers"

- "pracovníci". Francúzsky text tejto charty používa termín "travailleurs" - "pracovníci".

V pracovnoprávných predpisoch platných v Slovenskej republike sa nepoužíva termín "pracovníci", ale sa používa termín "zamestnanci" v súlade so zákonom č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 206/1996 Z.z.

II. ČASŤ

Zmluvné strany sa zaväzujú, ako ustanovuje III. časť, považovať sa za viazané záväzkami vyplývajúcimi z týchto článkov a odsekov.

Čl.1

Právo na prácu

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na prácu sa zmluvné strany zaväzujú:

1. prijať za jeden zo svojich základných cieľov zodpovednosť za dosiahnutie a udržanie, ak je to možné, najvyššej a najstabilnejšej úrovne zamestnanosti v záujme dosiahnutia plnej zamestnanosti,
2. účinne chrániť právo pracovníka zarábať si na živobytie v slobodne zvolenom zamestnaní,
3. zriadiť alebo udržiavať bezplatné služby zamestnanosti pre všetkých pracovníkov,
4. poskytovať alebo podporovať vhodné poradenstvo pri voľbe povolania, primeranú odbornú prípravu a pracovnú rehabilitáciu.

Čl.2

Právo na riadne podmienky práce

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na riadne podmienky práce sa zmluvné strany zaväzujú:

1. ustanoviť primeraný denný a týždenný pracovný čas, pracovný týždeň postupne skracovať v závislosti od zvyšovania produktivity a od ďalších rozhodujúcich činiteľov,
2. ustanoviť platené sviatky,
3. zabezpečiť poskytnutie minimálne dvojtýždňovej platenej dovolenky ročne,
4. zabezpečiť pracovníkom, ktorí vykonávajú určené nebezpečné alebo zdraviu škodlivé práce skrátenie pracovného času alebo

dodatkovú platenú dovolenku,

5. zabezpečiť odpočinok v týždni, ak je to možné, zhodný s dňom uznaným tradíciou alebo obyčajmi, za deň odpočinku v príslušnej krajine alebo regióne.

Čl.3

Právo na bezpečné a zdravé pracovné podmienky

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na bezpečné a zdravé pracovné podmienky sa zmluvné strany zaväzujú:

1. vydať predpisy o bezpečnosti a zdraví pri práci,
2. prijať opatrenia na kontrolu plnenia týchto predpisov,
3. konzultovať, ak je to vhodné, s organizáciami zamestnávateľov a pracovníkov opatrenia na zlepšenie bezpečnosti a zdravia pri práci.

Čl.4

Právo na primeranú odmenu

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na primeranú odmenu sa zmluvné strany zaväzujú:

1. priznať právo pracovníkom na odmenu, ktorá zabezpečí im a ich rodinám dôstojnú životnú úroveň,
2. priznať právo pracovníkom na zvýšenú odmenu za prácu nadčas s výnimkami v osobitných prípadoch,
3. priznať právo mužom a ženám na rovnakú odmenu za rovnakú prácu,
4. priznať právo všetkým pracovníkom na dostatočnú výpovednú dobu v prípade skončenia zamestnania,

5. povoliť zrážky zo mzdy iba za takých podmienok a v takom rozsahu, ako to ustanovujú vnútroštátne zákony alebo iné predpisy a úpravy, alebo ak je to v súlade s kolektívnymi zmluvami alebo rozhodcovskými rozhodnutiami.

Výkon týchto práv sa dosiahne slobodne uzavretými kolektívnymi zmluvami, právnym mechanizmom stanovenia miezd alebo inými prostriedkami primeranými vnútroštátnym podmienkam.

Čl.5

Právo organizovať sa

S cieľom zabezpečiť alebo podporovať slobodu pracovníkov a zamestnávateľov vytvárať miestne, celoštátne alebo medzinárodné organizácie a môcť vstupovať do týchto organizácií na ochranu ich hospodárskych a sociálnych záujmov sa zmluvné strany zaväzujú, že vnútroštátne právo ani jeho aplikovanie v praxi nie sú na ujmu týchto slobôd. Rozsah, v akom sa záruky ustanovené týmto článkom aplikujú na políciu, určia vnútroštátne zákony alebo iné predpisy a úpravy. Princíp a rozsah aplikácie týchto záruk na príslušníkov ozbrojených síl sa upraví príslušnými vnútroštátnymi zákonmi alebo predpismi a úpravami.

Čl.6

Právo kolektívne vyjednávať

Na zabezpečenie účinného výkonu práva kolektívne vyjednávať sa zmluvné strany zaväzujú:

1. podporovať vzájomné konzultácie pracovníkov a zamestnávateľov na základe rovnosti,

2. podporovať tam, kde je to potrebné a vhodné, systém dobrovoľného vyjednávania medzi zamestnávateľmi alebo ich organizáciami na jednej strane a organizáciami pracovníkov na druhej strane s cieľom upraviť podmienky zamestnania kolektívnymi zmluvami,

3. podporovať vytvorenie a využívanie primeraného systému zmierovacieho konania a dobrovoľného rozhodcovského konania na riešenie pracovných sporov

a priznávajú:

4. právo pracovníkom a zamestnávateľom na kolektívne akcie v prípade konfliktu záujmov vrátane práva na štrajk, s výnimkou záväzkov, ktoré by mohli vyplývať z platných kolektívnych zmlúv.

Čl.7

Právo detí a mladistvých na ochranu

Na zabezpečenie účinného výkonu práva detí a mladistvých na ochranu sa zmluvné strany zaväzujú:

1. ustanoviť minimálny vek na prijatie do zamestnania na 15 rokov veku s výnimkami pre deti zamestnané v určených ľahších prácach, ktoré nepoškodzujú ich zdravie, morálku alebo výchovu,

2. ustanoviť vyšší minimálny vek na prijatie do zamestnania pri určených povolaniach pokladaných za nebezpečné alebo škodlivé zdraviu,

3. ustanoviť, že osoby, ktoré podliehajú povinnej školskej dochádzke, nie sú zamestnávané takými prácami, ktoré by im bránili v plnom rozsahu sa vzdelávať,

4. ustanoviť, že pracovný čas osôb, ktoré nedovršili 16 rokov veku sa obmedzí v súlade s potrebami ich vývoja, najmä s potrebou ich odbornej prípravy,

5. priznať právo mladistvým a učňom na primeranú mzdu alebo na iné príslušné príplatky,

6. ustanoviť, že čas, ktorý mladiství venujú odbornej príprave v rámci riadneho pracovného času so súhlasom zamestnávateľa, sa považuje za súčasť pracovného dňa,

7. ustanoviť, že zamestnané osoby, ktoré nedovršili 18 rokov veku, majú nárok najmenej na tri týždne ročnej platenej dovolenky,

8. ustanoviť, že osoby, ktoré nedovršili 18 rokov veku nevykonávajú prácu v noci, s výnimkou určitých povolání určených vnútroštátnymi zákonmi alebo inými predpismi a úpravami,

9. ustanoviť, že osoby, ktoré nedovršili 18 rokov veku, v povolaniach určených vnútroštátnymi zákonmi alebo inými predpismi a úpravami sa podrobia pravidelným lekárskeym prehliadkam,

10. zabezpečiť osobitnú ochranu detí a mladistvých pred fyzickými a morálnymi nebezpečenstvami, ktorým sú vystavené, najmä pred nebezpečenstvami, ktoré priamo alebo nepriamo vyplývajú z ich práce.

Čl.8

Právo zamestnaných žien na ochranu

Na zabezpečenie účinného výkonu práva zamestnaných žien na ochranu sa zmluvné strany zaväzujú:

1. zabezpečiť ženám pred pôrodom a po ňom poskytnutie celkovo najmenej 12 týždňov dovolenky formou platenej dovolenky primeranými dávkami sociálneho zabezpečenia alebo dávkami z verejných fondov,

2. považovať za nezákonné, ak zamestnávateľ dá výpoveď žene počas jej neprítomnosti z dôvodu materskej dovolenky alebo v čase, keď by výpovedná doba uplynula v čase takejto neprítomnosti,

3. zabezpečiť dojčiacim matkám nárok na dostatočne dlhé prestávky na dojčenie,

4.

a) upraviť zamestnávanie žien v noci v priemysle,

b) zakázať zamestnávanie žien prácou pod zemou v baniach,

prípadne každou inou prácou, ktorá je nevhodná pre ženy z dôvodu nebezpečnosti, škodlivosti zdraviu alebo namáhavosti.

Čl.9

Právo na poradenstvo pri voľbe povolania

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na poradenstvo pri voľbe povolania sa zmluvné strany zaväzujú zabezpečiť alebo podporiť podľa potreby služby na pomoc všetkým osobám vrátane zdravotne postihnutých pri riešení problémov týkajúcich sa výberu povolania alebo postupu v ňom, so zreteľom na osobné predpoklady a možnosti na trhu práce. Takáto pomoc by sa mala poskytovať bezplatne mladistvým vrátane školopovinných detí, ako aj dospelým.

Čl.10

Právo na odborné vzdelávanie

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na odborné vzdelávanie sa zmluvné strany zaväzujú:

1. zabezpečiť alebo v prípade potreby podporovať technické a odborné vzdelávanie všetkých osôb vrátane zdravotne postihnutých osôb pri konzultácii s organizáciami zamestnávateľov a organizáciami pracovníkov a poskytnúť prostriedky, ktoré umožňujú prístup k vyššiemu technickému vzdelaniu a univerzitnému vzdelaniu výlučne na základe individuálnych schopností,

2. zabezpečiť alebo podporovať systém prípravy učňov a iné systémy prípravy chlapcov a dievčat na rozličné povolania,

3. zabezpečiť alebo podporovať podľa potreby:

- a) primerané a ľahko prístupné podmienky na vzdelávanie dospelých pracovníkov,
- b) osobitné podmienky na odbornú rekvalifikáciu dospelých pracovníkov nevyhnutne vyplývajúcu z technologického vývoja alebo z nových trendov na trhu práce a v zamestnaní,

4. podporovať plné využívanie podmienok v súlade s príslušnými opatreniami, ktorými sú:

- a) zníženie alebo zrušenie akýchkoľvek poplatkov alebo úhrad nákladov,
- b) poskytovanie finančnej pomoci vo vhodných prípadoch,
- c) zahrnutie času stráveného pracovníkom na doškoľovaní na žiadosť zamestnávateľa a počas zamestnania do určeného pracovného času,
- d) zabezpečovanie účinnosti systému prípravy učňov a iných systémov prípravy mladých pracovníkov primeranou kontrolou a pri konzultácii s organizáciami zamestnávateľov a organizáciami pracovníkov a zabezpečovanie všeobecne primeranej ochrany mladých pracovníkov.

Čl.11

Právo na ochranu zdravia

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na ochranu zdravia sa zmluvné strany zaväzujú prijať vhodné opatrenia, buď priamo alebo v spolupráci s verejnými alebo súkromnými organizáciami, ktoré smerujú okrem iného:

- 1. k vylúčeniu, ak je to možné, príčin zhoršovania zdravotného stavu,
- 2. k poskytnutiu podmienok na poradenstvo a vzdelávanie v oblasti zlepšovania zdravia a rozvoja osobnej zodpovednosti v otázkach zdravia,
- 3. k predchádzaniu, ak je to možné, epidemickým, endemickým a iným chorobám.

Čl.12

Právo na sociálne zabezpečenie

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na sociálne zabezpečenie

sa zmluvné strany zaväzujú:

1. vytvoriť alebo udržiavať systém sociálneho zabezpečenia,
2. udržiavať systém sociálneho zabezpečenia na uspokojivej úrovni, najmenej na takej úrovni, akú vyžaduje ratifikácia Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce číslo 102 o minimálnych normách sociálneho zabezpečenia,
3. usilovať sa o postupné pozdvihnutie úrovne systému sociálneho zabezpečenia,
4. uskutočniť kroky uzatváraním príslušných bilaterálnych alebo multilaterálnych dohôd alebo inými prostriedkami v rámci podmienok ustanovených týmito dohodami, aby sa zabezpečilo:
 - a) rovnaké zaobchádzanie každej zmluvnej strany s ich vlastnými štátnymi príslušníkmi ako so štátnymi príslušníkmi ostatných zmluvných strán, ak ide o práva na sociálne zabezpečenie vrátane zachovania dávok vyplývajúcich zo zákonodarstva sociálneho zabezpečenia, bez ohľadu na akýkoľvek pohyb chránených osôb medzi územiami zmluvných strán,
 - b) priznanie, zachovanie a opätovné nadobudnutie práv zo sociálneho zabezpečenia takými prostriedkami, ako je sčítavanie dôb poistenia alebo zamestnania získaných podľa zákonodarstva každej zo zmluvných strán.

Čl.13

Právo na sociálnu a lekársku pomoc

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na sociálnu a lekársku pomoc sa zmluvné strany zaväzujú:

1. zabezpečiť, aby sa ktorejkoľvek osobe bez dostačujúcich finančných prostriedkov, ktorá nie je schopná si ich zabezpečiť či už vlastným úsilím, alebo z iných zdrojov, najmä dávkami zo systému sociálneho zabezpečenia, poskytla primeraná pomoc a v prípade choroby nevyhnutná starostlivosť, ktorú si jej stav vyžaduje,

2. zabezpečiť, aby osoby, ktorým sa takáto pomoc poskytuje, neutrpeli z tohto dôvodu ujmu na svojich politických alebo sociálnych právach,

3. ustanoviť, aby každý mohol dostať od príslušných verejných alebo súkromných služieb takú radu alebo osobnú pomoc, ktorú možno požadovať na predchádzanie, odstránenie alebo zmiernenie núdze jeho osoby alebo rodiny,

4. aplikovať ustanovenia odsekov 1, 2, 3 tohto článku na základe rovnosti vlastných štátnych príslušníkov so štátnymi príslušníkmi ostatných zmluvných strán, ktorí sa zdržiavajú na ich území zákonne, v súlade so záväzkami z Európskeho dohovoru o sociálnej a lekárskej pomoci podpísaného v Paríži 11. decembra 1953.

Čl.14

Právo na prospech zo sociálnych služieb

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na sociálne služby sa zmluvné strany zaväzujú:

1. podporovať alebo organizovať služby použitím metód sociálnej práce, ktoré pomôžu jednotlivcom a skupinám v spoločenstve pri ich rozvoji a prispôbení sociálnemu prostrediu,

2. podporovať účasť jednotlivcov a dobrovoľných alebo iných organizácií pri zriaďovaní alebo udržiavaní takýchto služieb.

Čl.15

Právo telesne alebo duševne postihnutých osôb na odbornú prípravu, na pracovnú rehabilitáciu a na sociálnu readaptáciu

Na zabezpečenie účinného výkonu práva telesne alebo duševne postihnutých osôb na odbornú prípravu, na pracovnú rehabilitáciu a na sociálnu readaptáciu sa zmluvné strany zaväzujú:

1. prijať vhodné opatrenia na zabezpečenie podmienok na odbornú prípravu vrátane verejných alebo súkromných špecializovaných inštitúcií, ak je to potrebné,

2. prijať vhodné opatrenia na umiestňovanie zdravotne postihnutých osôb do zamestnania, ako sú špecializované umiestňovacie služby, zariadenia pre chránené zamestnanie, ako aj opatrenia na stimulovanie zamestnávateľov prijímať do zamestnania zdravotne postihnuté osoby.

Čl.16

Právo rodiny na sociálnu, právnu a hospodársku ochranu

Na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na plný rozvoj rodiny ako základnej jednotky spoločnosti sa zmluvné strany zaväzujú podporovať hospodársku, právnu a sociálnu ochranu rodinného života prostredníctvom sociálnych a rodinných dávok, finančnými opatreniami, výstavbou bytov na bývanie rodín, pomocou mladým manželstvám alebo inými vhodnými opatreniami.

Čl.17

Právo matiek a detí na sociálnu a hospodársku ochranu

Na zabezpečenie účinného výkonu práva matiek a detí na sociálnu a hospodársku ochranu zmluvné strany prijímú všetky príslušné a nevyhnutné opatrenia na dosiahnutie tohto cieľa vrátane vytvorenia alebo udržiavania príslušných inštitúcií alebo služieb.

Čl.18

Právo vykonávať zárobkovú činnosť na území ostatných zmluvných strán

Na zabezpečenie účinného výkonu práva vykonávať zárobkovú činnosť na území ktorejkoľvek inej zmluvnej strany sa zmluvné strany zaväzujú:

1. aplikovať existujúce predpisy v liberálnom duchu,
 2. zjednodušiť existujúce formality a znížiť alebo zrušiť správne a iné poplatky platené zahraničnými pracovníkmi alebo ich zamestnávateľmi,
 3. zmierniť predpisy pre jednotlivcov a skupiny, ktoré upravujú zamestnávanie zahraničných pracovníkov,
- a priznávajú:
4. právo svojim štátnym príslušníkom opustiť krajinu a vykonávať zárobkovú činnosť na území ostatných zmluvných strán.

Čl.19

Právo migrujúcich pracovníkov a ich rodín na ochranu a pomoc

Na zabezpečenie účinného výkonu práva migrujúcich pracovníkov a ich rodín na ochranu a pomoc na území ktorejkoľvek zo zmluvných strán sa zmluvné strany zaväzujú:

1. udržiavať alebo presvedčiť sa o existencii vhodných bezplatných služieb, ktorými sa týmto pracovníkom poskytuje pomoc, predovšetkým správne informácie, a prijímať všetky potrebné opatrenia, ak to dovoľujú vnútroštátne zákony a iné predpisy a úpravy, proti nepravdivej propagande týkajúcej sa vyst'ahovalectva a prisťahovalectva,
2. prijať príslušné opatrenia v rámci svojej právomoci na uľahčenie odchodu, cestovania a prijímania týchto pracovníkov a ich rodín a zabezpečiť im príslušné a potrebné zdravotnícke a lekárske služby a dobré hygienické podmienky počas cesty,
3. podporovať podľa potreby spoluprácu medzi verejnými alebo súkromnými sociálnymi službami krajín, z ktorých sa príslušné osoby vyst'ahovali alebo do ktorých sa prisťahovali,
4. zabezpečiť takýmto pracovníkom, zákonne sa zdržiavajúcim na

ich území, ak tieto záležitosti upravujú zákony alebo iné predpisy a úpravy alebo ak podliehajú kontrole správnych orgánov, nie menej priaznivé zaobchádzanie ako s ich vlastnými štátnymi príslušníkmi v týchto záležitostiach:

- a) v odmeňovaní, ďalších podmienkach zamestnávania a pracovných podmienkach,
- b) v členstve v odborových organizáciách a vo využívaní výhod z kolektívneho vyjednávania,
- c) v ubytovaní,

5. zabezpečiť, aby sa s týmito pracovníkmi zákonne sa nachádzajúcimi na ich území zaobchádzalo nie menej priaznivo ako s ich vlastnými štátnymi príslušníkmi, ak ide o dane, poplatky alebo príspevky platené pracovníkmi z dôvodu zamestnania,

6. uľahčiť tak, ako je to možné, spojenie rodiny migrujúceho pracovníka, ktorý má povolenie usadiť sa na danom území,

7. zabezpečiť takýmto pracovníkom zákonne sa nachádzajúcim na ich území nie menej priaznivé zaobchádzanie ako s vlastnými štátnymi príslušníkmi v súdnych konaniach, ktoré sa týkajú záležitostí uvedených v tomto článku,

8. zabezpečiť, aby takýchto pracovníkov zákonne sídliačich na ich území bolo možné vypovedať len v prípade, ak ohrozia bezpečnosť štátu alebo porušia verejný poriadok alebo morálku,

9. povoliť migrujúcim pracovníkom v rámci možností vymedzených zákonom prevod takých častí zárobkov a úspor, ako si želajú,

10. rozšíriť ochranu a pomoc, ktorú zaručuje tento článok, na migrujúce samostatne zárobkovo činné osoby, ak na ne možno aplikovať tieto opatrenia.

III. ČASŤ

Čl.20

Záväzky

1. Každá zo zmluvných strán sa zaväzuje:

- a) považovať I. časť tejto charty za deklaráciu vymedzujúcu ciele, o ktorých splnenie sa usiluje všetkými vhodnými prostriedkami v súlade s ustanoveniami úvodného odseku tejto časti,
- b) považovať sa za viazanú najmenej piatimi z týchto článkov II. časti charty, t.j. článkami: 1, 5, 6, 12, 13, 16 a 19,
- c) okrem článkov vybraných v súlade s predchádzajúcim písmenom b) považovať sa za viazanú takým počtom článkov alebo očíslovaných odsekov II. časti charty, ako si to zmluvná strana vyberie, za predpokladu, že celkový počet článkov alebo očíslovaných odsekov, ktorými je zmluvná strana viazaná, nie je menší ako 10 článkov alebo 45 očíslovaných odsekov.

2. Články alebo odseky vybrané v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. b) a c) tohto článku oznámi zmluvná strana generálnemu tajomníkovi Rady Európy v čase uloženia svojej ratifikačnej listiny alebo listiny o schválení.

3. Každá zo zmluvných strán môže kedykoľvek neskôr oznámiť generálnemu tajomníkovi Rady Európy, že sa považuje za viazanú akýmkoľvek iným článkom alebo očíslovaným odsekom II. časti charty, ktorý ešte neprijala v súlade s ustanoveniami odseku I tohto článku. Takto dodatočne prijaté záväzky sa považujú za neoddeliteľnú súčasť ratifikácie alebo schválenia a majú rovnaký účinok v tridsiaty deň po dni ich oznámenia.

4. Generálny tajomník oznámi všetkým signatárskym vládam a generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu práce všetky oznámenia, ktoré prijal v súlade s touto časťou charty.

5. Každá zmluvná strana si ustanoví taký systém inšpekcie práce, ktorý vyhovuje jej vnútroštátnym podmienkam.

IV. ČASŤ

Správy k prijatým ustanoveniam

Raz za dva roky zmluvné strany zašlú generálnemu tajomníkovi Rady Európy správu o plnení prijatých ustanovení II. časti charty, ktorej formu stanoví výbor ministrov.

Čl.22

Správy k neprijatým ustanoveniam

V primeraných časových intervaloch a na žiadosť výboru ministrov zmluvné strany zašlú generálnemu tajomníkovi Rady Európy správy o tých ustanoveniach II. časti charty, ktoré neprijali v čase jej ratifikácie, schválenia alebo v dodatočnom oznámení. Výbor ministrov v pravidelných intervaloch určí, ku ktorým ustanoveniam a akou formou sa správy vyžadujú.

Čl.23

Poskytovanie kópií

1. Každá zmluvná strana zašle kópie svojich správ vzťahujúcich sa na články 21 a 22 tým vnútroštátnym organizáciám, ktoré sú členmi medzinárodných organizácií zamestnávateľov a pracovníkov a ktoré v súlade s článkom 27 ods. 2 pozývajú zúčastniť sa na schôdzach podvýboru vládneho výboru pre sociálne otázky.

2. Ak vnútroštátne organizácie o to požiadajú, zmluvné strany odovzdajú generálnemu tajomníkovi všetky komentáre k uvedeným správam od týchto vnútroštátnych organizácií.

Čl.24

Posudzovanie správ

Správy predkladané generálnemu tajomníkovi o uplatňovaní článkov 21 a 22 posudzuje výbor expertov, ktorý má zároveň k dispozícii všetky komentáre odovzdané generálnemu tajomníkovi v súlade s článkom 23 ods. 2.

Čl.25

Výbor expertov

1. Výbor expertov sa skladá najviac zo siedmich členov vymenovaných výborom ministrov zo zoznamu nezávislých a bezúhonných expertov uznávaných v medzinárodných sociálnych otázkach a nominovaných zmluvnými stranami.

2. Členovia výboru sa vymenúvajú na obdobie šiestich rokov. Môžu byť opätovne vymenovaní. Funkčné obdobie dvoch členov z prvého vymenovania sa skončí uplynutím štvorročného obdobia.

3. Členov, ktorých funkcia sa skončí uplynutím prvého štvorročného obdobia, vyžrebuje výbor ministrov bezprostredne po prvom vymenovaní, ktoré sa vykonalo.

4. Člen výboru expertov vymenovaný nahradiť člena, ktorého funkcia sa ešte neskončila, dokončí funkčné obdobie svojho predchodcu.

Čl.26

Účasť Medzinárodnej organizácie práce

Medzinárodná organizácia práce sa vyzve, aby nominovala zástupcu na účasť v konzultatívnom postavení na rokovania výboru expertov.

Čl.27

Podvýbor vládneho výboru pre sociálne otázky

1. Správy zmluvných strán a závery výboru expertov sa predložia na posúdenie podvýboru vládneho výboru pre sociálne otázky.

2. Podvýbor je zložený z jedného zástupcu každej zmluvnej strany. Podvýbor vyzve najviac dve medzinárodné organizácie zamestnávateľov a dve medzinárodné organizácie pracovníkov, aby na

jeho zasadnutia vysielali pozorovateľov ako konzultantov. Okrem toho môže prizvať na konzultácie najviac dvoch zástupcov z medzinárodných mimovládnych organizácií, ktoré majú postavenie konzultantov pri Rade Európy, ak ide o otázky, ktorými sa tieto organizácie podrobne zaoberajú, najmä také otázky, ako je sociálna starostlivosť, hospodárska a sociálna ochrana rodiny.

3. Podvýbor predloží výboru ministrov správu obsahujúcu jeho závery a priloží správu výboru expertov.

Čl.28

Konzultatívne zhromaždenie

Generálny tajomník Rady Európy odovzdá závery výboru expertov konzultatívnemu zhromaždeniu. Konzultatívne zhromaždenie oznámi svoje vyjadrenia k týmto záverom výboru ministrov.

Čl.29

Výbor ministrov

Na základe správy podvýboru a po konzultáciách s konzultatívnym zhromaždením môže výbor ministrov pri dvoj tretinovej väčšine účasti oprávnených a zasadajúcich členov zaslať každej zo zmluvných strán všetky potrebné odporúčania.

V. ČASŤ

Čl.30

Obmedzenia v prípade vojny alebo všeobecného ohrozenia

1. V prípade vojny alebo iného všeobecného ohrozenia štátu môže každá zmluvná strana prijať opatrenia obmedzujúce záväzky tejto charty v takom rozsahu, ako to vyžaduje situácia, za podmienky, že tieto opatrenia nie sú v rozpore s ostatnými záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva.

2. Ktorákoľvek zmluvná strana, ktorá využije toto právo

obmedzenia, v primeranej lehote a v plnom rozsahu informuje generálneho tajomníka Rady Európy o prijatých opatreniach a o dôvodoch, ktoré ju k tomu viedli. Zároveň generálneho tajomníka informuje o termíne skončenia platnosti týchto opatrení a o termíne, v ktorom sa prijaté ustanovenia charty znovu uplatnia v plnom rozsahu.

3. Generálny tajomník obratom informuje ostatné zmluvné strany a generálneho riaditeľa Medzinárodného úradu práce o všetkých oznámeniach, ktoré prijal v súlade s odsekom 2 tohto článku.

Čl.31

Výhrady

1. Práva a zásady sformulované v I. časti a ich účinný výkon v zmysle II. časti nemôžu byť predmetom akýchkoľvek výhrad alebo obmedzení, ktoré nie sú bližšie určené v týchto častiach, okrem tých výhrad a obmedzení, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na zaručenie práv a slobôd iných alebo na ochranu verejného poriadku, vnútroštátnej bezpečnosti, zdravia ľudu alebo morálky.

2. Výhrady povolené k právam a záväzkom v zmysle tejto charty a priznané chartou možno uplatňovať len na ten účel, na ktorý boli ustanovené.

Čl.32

Vzťahy charty k vnútroštátnemu právu alebo k medzinárodným dohodám

Ustanovenia tejto charty nie sú na ujmu ustanoveniam vnútroštátneho práva a bilaterálnym alebo multilaterálnym zmluvám, dohovorom alebo dohodám, ktoré už sú v platnosti alebo ktoré nadobudnú platnosť a ktoré by boli výhodnejšie pre chránené osoby.

Čl.33

Uplatňovanie prostredníctvom kolektívnych zmlúv

1. V členských krajinách, v ktorých sú ustanovenia článku 2 ods. 1, 2, 3, 4 a 5, článku 7 ods. 4, 6 a 7 a článku 10 ods. 1, 2, 3 a 4 II. časti tejto charty predmetom zmlúv uzatvorených medzi zamestnávateľmi alebo ich organizáciami a organizáciami pracovníkov alebo v ktorých sa tieto ustanovenia bežne uplatňujú inak ako zákonným spôsobom, môžu zmluvné strany prijať príslušné záväzky; tieto záväzky sa považujú za splnené, keď sa tieto ustanovenia uplatnia na prevažnú väčšinu pracovníkov dotknutých týmito zmluvami alebo nejakým iným spôsobom.

2. V členských krajinách, v ktorých tieto ustanovenia bežne vyplývajú z právnych predpisov, môžu zmluvné strany zároveň prijať príslušné záväzky; tieto záväzky sa považujú za splnené, keď sa tieto ustanovenia zo zákona uplatnia na prevažnú väčšinu dotknutých pracovníkov.

Čl.34

Územné uplatňovanie

1. Táto charta sa vzťahuje na metropolitné územie každej zmluvnej strany. Každá signatárska vláda môže v čase podpísania charty alebo v čase uloženia svojej ratifikačnej listiny alebo listiny o schválení spresniť vyhlásením generálnemu tajomníkovi Rady Európy, ktoré územie považuje na tento účel za svoje metropolitné územie.

2. Ktorákoľvek zmluvná strana môže v čase ratifikácie alebo schválenia tejto charty alebo kedykoľvek neskôr urobiť vyhlásenie oznámením generálnemu tajomníkovi Rady Európy, že buď celá charta, alebo len jej časť sa vzťahuje na to alebo na tie mimometropolitné územia, 3) ktoré sú uvedené v spomínanom vyhlásení, ktorých medzinárodné vzťahy zabezpečuje zmluvná strana alebo ktorých medzinárodnú zodpovednosť prevzala zmluvná strana na seba. V tomto vyhlásení zmluvná strana presne určí články alebo odseky II. časti charty, ktoré prijíma ako záväzné vo vzťahu ku každému z území, ktoré sa uvádzajú vo vyhlásení.

3. Charta sa aplikuje na územie alebo územia uvedené vo vyhlásení vzťahujúcom sa na predchádzajúci odsek v tridsiaty deň po dni, keď generálny tajomník prijal oznámenie o tomto vyhlásení.

4. Ktorákoľvek zmluvná strana môže kedykoľvek neskôr vyhlásiť oznámením generálnemu tajomníkovi Rady Európy, že vo vzťahu k jednému alebo k viacerým územiám, na ktoré sa charta aplikuje v súlade s odsekom 2 tohto článku, prijíma ako záväzný ktorýkoľvek ešte neprijatý očíslovaný článok alebo odsek vo vzťahu k tomuto alebo k týmto územiám. Takéto dodatočné záväzky sa považujú za neoddeliteľnú súčasť pôvodného vyhlásenia vo vzťahu k príslušnému územiu a nadobudnú taký istý účinok v tridsiaty deň po dni oznámenia.

5. Generálny tajomník oznámi ostatným signatárskym vládam a generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu práce každé oznámenie, ktoré mu bolo odovzdané v súlade s týmto článkom.

3) Mimometropolitné územia sú územia, ktoré v najrozmanitejších formách spravujú štáty a sú odlišné od štátneho územia týchto štátov (napr. poručenské, zámorské alebo iné nesamosprávne/závislé, koloniálne/územia).

Čl.35

Podpísanie, ratifikácia a nadobudnutie platnosti

1. Táto charta je otvorená na podpis členom Rady Európy. Ratifikuje sa alebo sa schváli. Ratifikačné listiny alebo listiny o schválení sa uložia u generálneho tajomníka Rady Európy.

2. Táto charta nadobudne platnosť v tridsiaty deň po dni uloženia piatej ratifikačnej listiny alebo listiny o schválení.

3. Pre každého signatára, ktorý dodatočne ratifikuje chartu, nadobudne platnosť v tridsiaty deň po dni uloženia jeho ratifikačnej listiny alebo listiny o schválení.

4. Generálny tajomník oznámi všetkým členom Rady Európy a generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu práce nadobudnutie

platnosti charty, ktoré zmluvné strany ju ratifikovali alebo schválili, a dodatočné uloženie každej ratifikačnej listiny alebo listiny o schválení.

Čl.36

Doplňajúce návrhy

Každý člen Rady Európy môže predložiť dopĺňajúce návrhy k tejto charte oznámením generálnemu tajomníkovi Rady Európy. Generálny tajomník odovzdá ostatným členom Rady Európy tieto dopĺňajúce návrhy, ktoré posúdi výbor ministrov a ku ktorým sa vyjadrí konzultatívne zhromaždenie. Každý dopĺňajúci návrh schválený výborom ministrov nadobudne platnosť v tridsiaty deň po dni informovania generálneho tajomníka všetkými zmluvnými stranami o ich súhlase. Generálny tajomník oznámi všetkým členským štátom Rady Európy a generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu práce nadobudnutie platnosti týchto dopĺňajúcich návrhov.

Čl.37

Vypovedanie

1. Žiadna zmluvná strana nemôže vypovedať túto chartu pred uplynutím päťročného obdobia odo dňa nadobudnutia platnosti charty vo vzťahu k tejto zmluvnej strane alebo pred uplynutím každého ďalšieho dvojročného obdobia a v každom prípade po daní výpovede so šesťmesačnou výpovednou lehotou generálnemu tajomníkovi Rady Európy, ktorý o tom informuje ostatné zmluvné strany a generálneho riaditeľa Medzinárodného úradu práce. Takéto vypovedanie sa netýka platnosti charty vo vzťahu k ostatným zmluvným stranám za predpokladu, že počet zmluvných strán nikdy nie je nižší ako päť.

2. Každá zmluvná strana môže v súlade s ustanoveniami predchádzajúceho odseku vypovedať ktorýkoľvek prijatý článok alebo odsek II. časti charty za predpokladu, že počet článkov alebo odsekov, ktorými je táto zmluvná strana viazaná, nie je nikdy menší ako 10 článkov a 45 odsekov a že v tomto počte článkov alebo odsekov sú naďalej zahrnuté aj články vybrané touto zmluvnou stranou spomedzi tých, na ktoré sa osobitne odkazuje v článku 20

ods. 1 písm. b).

3. Každá zmluvná strana môže vypovedať túto chartu alebo ktorýkoľvek článok alebo odsek II. časti charty za podmienok ustanovených v odseku 1 tohto článku vo vzťahu ku každému územiu, na ktoré sa charta aplikuje podľa vyhlásenia v súlade s článkom 34 ods. 2.

Čl.38

Dodatok

Dodatok k tejto charte je jej neoddeliteľnou súčasťou.

Na dôkaz toho podpísaní nižšie, ktorí boli na to riadne splnomocnení, podpísali túto chartu.

Dané v Turíne 18. októbra 1961 v anglickom jazyku a vo francúzskom jazyku, pričom obidve znenia sú rovnako rozhodujúce, v jedinom vyhotovení, ktoré sa uloží v archíve Rady Európy. Generálny tajomník Rady Európy zašle všetkým signatárom overené kópie zhodné s originálom.

Za vládu Rakúskej republiky:

Štrasburg 22. júla 1963

Hans REICHMANN

Za vládu Belgického kráľovstva:

Turín 18. októbra 1961

L. SERVAIS

Za vládu Cyperskej republiky:

Štrasburg 22. mája 1967

Spyros KYPRIANOU

Za vládu Dánskeho kráľovstva:

Turín 18. októbra 1961

Erik DREYER

Za vládu Francúzskej republiky:

Turín 18. októbra 1961

Gaston PALEWSKI

Za vládu Nemeckej spolkovej republiky:

Turín 18. októbra 1961

Wilhelm CLAUSSEN

Za vládu Gréckeho kráľovstva:

Turín 18. októbra 1961

Michel PESMAZOGLOU

Za vládu Islandskej republiky:

Štrasburg 15. januára 1976

Sveinn BJÖRNSSON

Za vládu Írska:

Turín 18. októbra 1961

Thomas V. COMMINS

Za vládu Talianskej republiky:

Turín 18. októbra 1961

Fiorentino SULLO

Za vládu Luxemburského veľkovoľvodstva:

Turín 18. októbra 1961

Emile COLLING

Za vládu Holandského kráľovstva:

Turín 18. októbra 1961

M.Z.N. WITTEVEEN

Za vládu Nórskeho kráľovstva:

Turín 18. októbra 1961

Agnar KRINGLEBOTTEN

Za vládu Švajčiarskej konfederácie:

Štrasburg 6. mája 1976

Pierre GRABER

Za vládu Španielskeho kráľovstva:

Štrasburg 27. apríla 1978
Marcelino OREJA AGUIRRE

Za vládu Portugalskej republiky:
Štrasburg 1. júna 1982
Antonio Leal da COSTA LOBO

Za vládu Malty:
Štrasburg 26. mája 1988
Noel BUTTIGIEG SCICLUNA

Za vládu Lichtenštajnského kniežatstva:
Štrasburg 9. októbra 1991
Roland MARXER

Za vládu Sanmarínskej republiky:

Za vládu Fínskej republiky:
Štrasburg 9. februára 1990
Dieter VITZTHUM

Za vládu Maďarskej republiky:
Štrasburg 13. decembra 1991
László SURJÁN

Za vládu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky 4):
Štrasburg 27. mája 1992
Petr MILLER

Za vládu Švédskeho kráľovstva:
s výhradou schválenia švédskym parlamentom (Riksdag)
Turín 18. októbra 1961
Karl-Gustav LAGERFELT

Za vládu Tureckej republiky:
Turín 18. októbra 1961
Cahit TALAS

Za vládu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska:
Turín 18. októbra 1961

Ashley CLARKE

Za vládu Poľskej republiky:
Štrasburg 26. novembra 1991
Krzysztof SKUBISZEWSKI

Za vládu Bulharskej republiky:

Za vládu Estónskej republiky:

Za vládu Litovskej republiky:

Za vládu Slovinskej republiky:
Štrasburg 11. októbra 1997
Janez DRNOVŠEK

Za vládu Rumunska:
Štrasburg 4. októbra 1994
Téodor MELESCANU

Za vládu Andorrského kniežatstva:

Za vládu Lotyšskej republiky:
Štrasburg 29. mája 1997
Wladimir MAKAROV

Za vládu Albánskej republiky:

Za vládu Moldavskej republiky:

Za vládu Ukrajiny:
Štrasburg 2. mája 1996
Hennadiy UDOVENKO

Za vládu Ruskej federácie:

Za vládu Chorvátskej republiky:

Overená kópia,

za generálneho tajomníka Rady Európy:

Guy DE VEL v.r.

riaditeľ pre právne záležitosti

Štrasburg 20. augusta 1998

4) Slovenská republika ako jeden z dvoch nástupníckych štátov po dni zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ústavný zákon z 25. novembra 1992 č. 542/1992 Zb. o zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky) prijala podpis Európskej sociálnej charty za svoj na základe sukcesie.

Národná rada Slovenskej republiky uznesením č. 85 z 3. decembra 1992 schválila vyhlásenie Národnej rady Slovenskej republiky o členstve Slovenskej republiky v Rade Európy a o prevzatí záväzkov z medzinárodných zmlúv. V tomto vyhlásení sa okrem iného uvádza, že Slovenská republika považuje podpisy medzinárodných zmlúv urobené Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou do 31. decembra 1992 za podpisy urobené Slovenskou republikou. Toto vyhlásenie sa doručilo Rade Európy 18. decembra 1992. Rada Európy vzala uvedené vyhlásenie na vedomie 8. januára 1993.

Slovenská republika sa stala členským štátom Rady Európy 30. júna 1993. V súlade najmä s čl. 34 Viedenského dohovoru z 23. augusta 1978 o sukcesii štátov vo vzťahu k zmluvám a podľa už uvedeného vyhlásenia Národnej rady Slovenskej republiky z 3. decembra 1992 je 18. december 1992 dňom notifikácie sukcesie Slovenskej republiky o tom, že Slovenská republika považuje podpis Európskej sociálnej charty, ktorý sa urobil 27. mája 1992 v Štrasburgu, za svoj podpis, a to s účinnosťou odo dňa vzniku členstva Slovenskej republiky v Rade Európy.